

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

2021 yılından itibaren Türkiye genelinde açılmaya başlanan ve kamuoyunda "kuyu tipi" olarak adlandırılan S Tipi, Y Tipi ve Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumları, mimari yapıları ve uygulamaları nedeniyle çok sayıda insan hakları ihlaline konu olmaktadır. Bu cezaevlerinde uygulanan izolasyon ve tecrit sistemi; yaşam hakkı, işkence yasağı, sağlık hakkı, haberleşme ve insan onuruna yakışır muamele gibi pek çok temel hakkı ihlal etmektedir.

Türk Tabipleri Birliği (TTB), İnsan Hakları Derneği (İHD) ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) tarafından 31 Mayıs 2024 tarihinde yapılan ortak açıklamada, kuyu tipi cezaevleri şu şekilde tanımlanmıştır:

- Mimari tecrit sistemiyle, mahpuslar günün 22,5 saatini tek kişilik veya üç kişilik modüllerde geçirmekte, sadece 1,5 saat boyunca havalandırmaya çıkabilmekte, bu alanlar da ses ve ışık geçirmeyen "kuyuya benzer" yapılardır.
- Mahpuslar arası iletişim tamamen kesilmiş, iletişim sadece megafonlar ve otomatik kapılarla sağlanır hale getirilmiş; ortak alanlarda ise mahremiyeti ihlal eden kamera sistemleri kurulmuştur.
- Bu koşullar, mahpuslar üzerinde hem psikolojik hem fizyolojik yıkım etkisi yaratmaktadır. Bu yapılar aynı zamanda uzun vadeli psikiyatrik rahatsızlıklara yol açmakta, uygulamalar insanlık dışı muamele boyutuna varmaktadır.
- Cezaevlerinde fiziki altyapı kullanılarak uygulanan tecrit, sistematik bir devlet politikası haline getirilmiş ve kamu gücü eliyle bireyin sağlığına, zihinsel bütünlüğüne ve yaşamına doğrudan zarar verir hale gelmiştir.

Bu koşullara karşı sesini duyurmak amacıyla Bolu F Tipi Cezaevi'nde tutulan Serkan Onur Yılmaz, Antalya S Tipi Cezaevi'nde bulunan 8 arkadaşının ailelerine daha yakın ve kuyu tipi olmayan bir cezaevine sevk edilmesi talebiyle ölüm orucuna başlamıştır. Eylemi bugün itibarıyla 288. gününe ulaşmıştır. Sağlık durumu giderek ağırlaşmakta, görüşmelere tekerlekli sandalye ile çıkmakta, vücudunda yatak yaraları ve ağız içi enfeksiyonlar oluşmaktadır.

Serkan Onur Yılmaz'ın talebi, sadece kendi yaşamı değil aynı zamanda arkadaşlarının da sağlıklı ve insani koşullarda yaşama hakkı açısından meşru ve insani bir taleptir. Bu talebe bugüne dek kayıtsız kalınmış olması, ağır bir yaşam hakkı ihlali doğurmuştur.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. ve 3. maddeleri, Anayasa'nın 17. maddesi ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları belgeleri, devlete sadece kişinin yaşamına doğrudan kastetmeme değil, aynı zamanda onu koruma yükümlülüğü de yüklemektedir. Ölüm orucunda geçen her gün, devletin bu yükümlülüğünden uzaklaştığı yeni bir ihlal günüdür.

Bu bağlamda;

1. Serkan Onur Yılmaz'ın 288 gündür sürdürdüğü ölüm orucu hakkında Bakanlığınıza ulaşan resmi başvuru ve talepler nelerdir? Bakanlık bu taleplere hangi gerekçelerle cevap vermemektedir?
2. Serkan Onur Yılmaz'ın sağlık durumu hakkında cezaevi idaresi, cezaevi hekimliği veya sevk edildiği sağlık kuruluşları tarafından Bakanlığınıza iletilmiş son tıbbi değerlendirme raporları nelerdir?
3. Serkan Onur Yılmaz'ın ölüm orucuna başlamasına neden olan, Antalya S Tipi Cezaevi'nde tutulan 8 tutuklunun kuyu tipi olmayan cezaevlerine sevk edilmesi talebi hakkında Bakanlığınızca bir değerlendirme yapılmış mıdır? Bu talebin karşılanmasının önünde idari veya hukuki bir engel bulunmakta mıdır?
4. Kuyu tipi cezaevlerinde tutulan tutuklu ve hükümlülerin yaşadıkları hak ihlallerine dair Bakanlığınızca yapılmış herhangi bir denetim, değerlendirme ya da raporlama çalışması var mıdır?
5. 2021 yılından bu yana açılan S Tipi, Y Tipi ve Yüksek Güvenlikli Cezaevlerinde meydana gelen ölüm orucu, intihar ya da kalıcı sağlık sorunu gibi vakaların sayısı nedir?
6. Bakanlığınız, cezaevlerinde yürütülen açlık grevi ve ölüm orucu gibi ağır eylemlerin önlenmesi için yaşam hakkı temelli bir çözüm mekanizması oluşturmayı planlamakta mıdır?